

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum obedientia sit maxima virtutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

In responsione ad quatuor artic. dubium occurrit, An obedientia respectu Dei, & hominis sit unius speciei specialissime. Et est ratio du...

tur, nisi propter preceptum. Et ideo Greg. dicit in li. * Moral. q. obedientia, que habet aliquid de suo in prosperis, est uel nulla, uel minor: quia scilicet uoluntas propria non uidetur principaliter tendere ad implendum preceptum, sed ad assequendum proprium uoluntatem. In aduersis autem, uel difficultibus est maior, quia uoluntas propria in nihil aliud tendit, quam in preceptum. Sed hoc intelligendum est secundum id, quod exterius apparet: secundum tamen Dei iudicium, qui corda rimatur, potest contingere, quod etiam in prosperis obedientia aliquid de suo habens, non propter hoc sit minus laudabilis, si scilicet propria uoluntas obediens, non minus deuote tendat ad impletionem precepti.

AD QVARTVM dicendum, quod reuerentia directe respicit personam excellentem, & ideo secundum diuersam rationem excellentie diuersas species habet: obedientia uero respicit preceptum personae excellentis, & ideo non est nisi unius rationis. Sed quia propter reuerentiam personae obedientia debetur eius precepto, consequens est, quod obedientia hominis sit eadem specie ex diuersis tamen speciebus causis procedens.

ARTICVLVS III.

Utrum obedientia sit maxima uirtutum.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur, quod obedientia sit maxima uirtutum. Dicitur enim i. Reg. 15. Melior est obedientia quam uictima; sed oblatio uictimarum pertinet ad religionem, quae est potissima inter omnes uirtutes morales, ut ex supradictis patet. Ergo obedientia est potissima inter omnes uirtutes.

¶ 2. Præter Greg. dicit ult. Moral. quod obedientia sola uirtus est, quae uirtutes ceteras menti inserit, insertasque custodit: sed causa potior est effectu. Ergo obedientia est potior omnibus uirtutibus.

¶ 3. Præter Greg. dicit ult. * Moral. quod nisi quam per obedientiam malum debet fieri. Aliquando autem per obedientiam bonum, quod agimus, intermittere debet; sed non pretermittitur aliquid, nisi pro meliori. Ergo obedientia, pro qua pretermittuntur bona aliarum uirtutum, est uirtutibus aliis melior.

SED CONTRA est, quod obedientia habet laudem ex eo, quod ex charitate procedit. Dicit enim Greg. ult. Moral. * quod obedientia

non feruili metu, sed charitatis affectu seruanda est, non timore poenae, sed amore iustitiae. Ergo charitas est potior uirtus quam obedientia.

RESPON. dicendum, quod sicut peccatum consistit in hoc, quod homo contempto Deo commutabilibus bonis inhaeret, ita meritum uirtuosi actus consistit e contrario in hoc, quod homo contemptis bonis creatis, Deo inhaeret sicut fini. Finis autem potior est his, quae sunt ad finem. Si ergo bona creata propter hoc contemnuntur ut Deo inhaereatur, maior est laus uirtutis ex hoc, quod Deo inhaeret, quam ex hoc, quod bona terrena contemnit; & ideo uirtutes, quibus Deo secundum se inhaeretur, scilicet theologicae, sunt potiores uirtutibus moralibus, quibus aliquid terrenum contemnitur, ut Deo inhaereatur. Inter uirtutes autem morales tantum aliqua potior est, quantum aliquis magis aliquid contemnit, ut Deo inhaereat. Sunt autem tria genera bonorum humanorum, quae homo potest contemnere: propter Deum, quorum infimum sunt exteriora bona, medium autem sunt bona corporis, supremum autem sunt bona animae: inter quae quodammodo precipuum est uoluntas, in quantum scilicet, per uoluntatem hominis omnibus bonis utitur. Et ideo pro se loquendo, laudabilior est obedientia uirtus, quae propter Deum contemnit propriam uoluntatem, quam aliae uirtutes morales, quae propter Deum aliqua alia bona contemunt. Unde Greg. dicit in ult. * Moral. quod obedientia uictimis iure preponitur, quia per uictimas aliena caro, per obedientiam uero uoluntas propria maciatur. Unde et quaecumque alia uirtutum opera ex hoc meritoria sunt apud Deum, quod fiunt ut obediatur uoluntati diuinae. Nam si quis est martyr, sustineret, uel omnia sua pauperibus erogaret, nisi haec ordinaret ad impletionem diuinae uoluntatis, quod recte ad obedientiam pertinet, meritoria esse non possent; si autem nec si fierent sine charitate, quae sine obedientia esse non potest. Dicitur. n. prime loh. 2. quod quod dicit se nosse Deum, & mandata eius non custodit, mendax est; qui autem seruat uerba eius, uerum est hoc charitas Dei perfecta est. Et hoc ideo est, quia amicitia facit idem uelle, & nosse.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod obedientia procedit ex reuerentia, quae ex hibet cultum & honorem superiori. Et quantum ad hoc sub-

secunda secunda S. Thomae.

sione principali, An in litera concludat, quod obedientia est maxima uirtutum moralium. & est ratio du...

Ad hoc breuiter dicitur, quod neque secundum ueritatem, neque secundum literam, obedientia est maxima uirtutum simpliciter: quia theologales sunt prestantiores ea: ut in litera probatur. Nec est maxima in genere moralium, quia re ligio ad minus est instantior ea: quoniam religio ipsum Deum qui praecipit, colit: obedientia uero ad eius preceptum attendit. Constat autem, quod maius est Deum, quam Dei preceptum uenerari: sed est maxima in genere moralium talium, quae scilicet in contemptu temporalium consistunt. Et hanc excellentiam non habet obedientia quaecumque, sed illa, quae Deo uniuersaliter obediunt: sic enim, & non aliter precepto eius uoluntatem nostram subicimus. Si enim quaedam Dei precepta placet implere, & quaedam non, iam non Dei, sed non firam, quae implenda, & non implenda eligimus, sequitur uoluntatem. Omnes siquidem haec conditiones ex litera diligenter perspecta habentur. Et ex hac parte considerata obedientia, filia ponitur charitatis individualis, differens ab ea in hoc, quod charitas facit hominem cum Deo idem uelle, & idem nolle per modum amicitiae: obedientia uero per modum subditus. Homo enim recognoscens se tali amico subditum, perpendit iustum esse ut obediatur uolendo, & nolendo ut subditus quicquid ille praecipit. Et ex hac eadem parte obedientia causat omnium uirtutum etiam charitatis & fidei actus, ut scilicet impleat Dei precepta. Et ex eadem parte ponitur, quasi forma uirtutum aliarum, pro quanto actus reliquarum fiunt, ut impleantur diuina precepta, quod directe spectat ad obedientiam. Veruntamen quae

lib. ult. ca. 12 ante mediet.

KK 3 ipsa

Super Questionis cum sequenti articulo articulum tertium.

In art. 3. eiusdem 1. q. 1. quod dubium occurrit de conclusi-

